

J A A R V E R S L A G D U U R Z A A M H E I D 2 0 2 5

duurzaam@bravis.nl

Bravis
ziekenhuis

INHOUD

VOORWOORD	3
DUURZAAMHEID IN ÉÉN OOGOPSLAG	4
MILIEUPRESTATIE & KENGETALLEN	5
ORGANISATIE EN BEWUSTWORDING	6
BEVORDEREN GEZONDHEID	8
SCHONE OMGEVING	12
CIRCULAIR GEBRUIK MATERIALEN	23

VOORWOORD

Samen word je beter. Dat geldt voor onze zorg en ook voor het vergroenen ervan. Samen met veel collega's binnen Bravis denken we dagelijks na hoe onze zorg groener kan: van afval en zelf afspraken inplannen van polikliniekbezoek tot operatie en voeding. Het draagvlak om met duurzaamheid aan de slag te gaan neemt nog steeds toe.

In ons vorige jaarverslag spraken we de ambitie uit dat we in 2025 meer wilden bereiken: minder CO2-uitstoot, meer circulaire zorg, een gezonde leefomgeving en zorg op afstand om reisbewegingen te verminderen. We hebben veel stappen gezet. Soms voorwaarts, soms een stapje terug. Dat past in de fase waar we nu zijn aangekomen. De afgelopen jaren hebben we veel laaghangend fruit geoogst en in 2025 hebben we nieuwe ontwikkelingen gezaaid waar we de komende jaren de resultaten van verwachten.

Hoewel we in dit jaarverslag terugblikken, kijk ik ook graag met u vooruit. In 2027 willen we gaan voor het zilveren certificaat van de Milieuthermometer Zorg. We zijn daarvoor al goed op weg. Ook komt de bouw van het nieuwe ziekenhuis dichterbij. Duurzaamheid is hierin ook een belangrijk thema.

Graag wil ik iedereen bedanken die zich in 2025 heeft ingezet om Bravis verder te vergroenen.

En ik wens u veel leesplezier.

Albert-Jan Mante

Lid Raad van Bestuur

DUURZAAMHEID IN ÉÉN OOGOPSLAG

In één oogopslag laten we u onze resultaten uit 2025 zien.

Schone omgeving

Elektriciteitsverbruik	14.763.894 kWh -0,8%
------------------------	-------------------------

Gasverbruik	2.213.742 m3 +1,7%
-------------	-----------------------

Drinkwaterverbruik	75.243 m3 +0,7%
--------------------	--------------------

Woon-werkverkeer	14.130.646 km -6,1%
------------------	------------------------

Zakelijk verkeer	830.851 km +10,0%
------------------	----------------------

Goederenvervoer	82.000 km -24,1%
-----------------	---------------------

Lachgasemissie	45 kg +76,5%
----------------	-----------------

Koudemiddelenverlies	33 kg -69,8%
----------------------	-----------------

Circulair werken

Bedrijfsafval	762,4 ton -0,1%
---------------	--------------------

Afvalscheiding Bedrijfsafval	39,9% -0,2%
------------------------------	----------------

Specifiek Ziekenhuisafval (SZA)	82,5 ton -2,0%
---------------------------------	-------------------

Derving warme maaltijden	-4,0%
--------------------------	-------

Bevorderen gezondheid

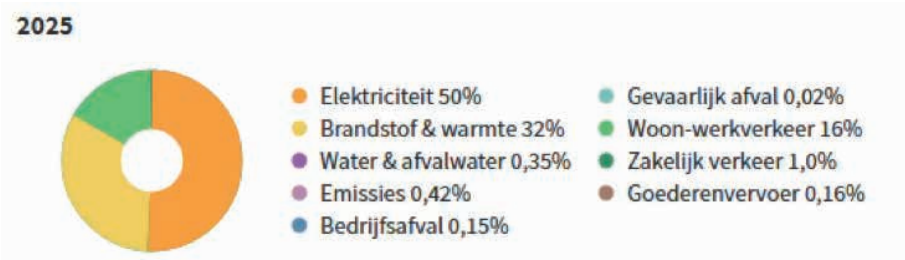
Leefstijloket patiëntenbeoordeling 8,6

*de percentages zijn een relatieve vergelijking met 2024

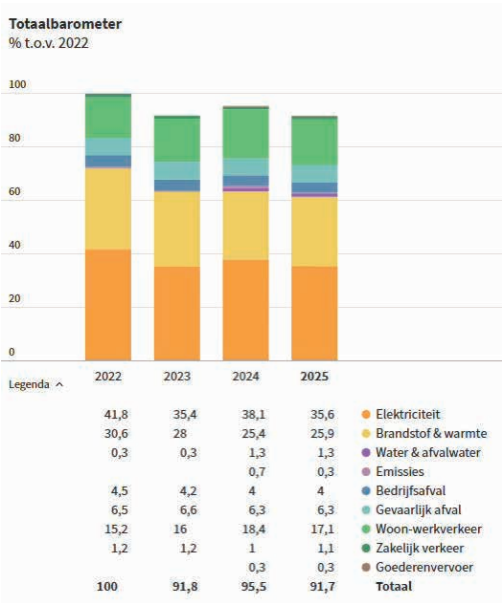
Milieuprestatie

De CO2-uitstoot van Bravis in percentages verdeeld over de categorieën.

CO2-grafiek totaal Bravis 2025

De milieubelasting in percentages ten opzichte van voorgaande jaren opgebouwd op basis van verschillende milieuaspecten.

Milieugrafiek totaal Bravis
2022-2025 in %

Kengetallen 2025

107.321 m2 gebruiksoppervlakte. Dit is inclusief huurders, zoals laboratoria en GRZ Tante Louise op Bravis-locaties Roosendaal en Bergen op Zoom.

510 bedden. 461 Bravis-bedden in beddenplan en 49 bedden GRZ Tante Louise op Bravis-locatie Bergen op Zoom.

2.188 fte. Medewerkers Stichting Bravis en medisch specialisten, exclusief stagiaires.

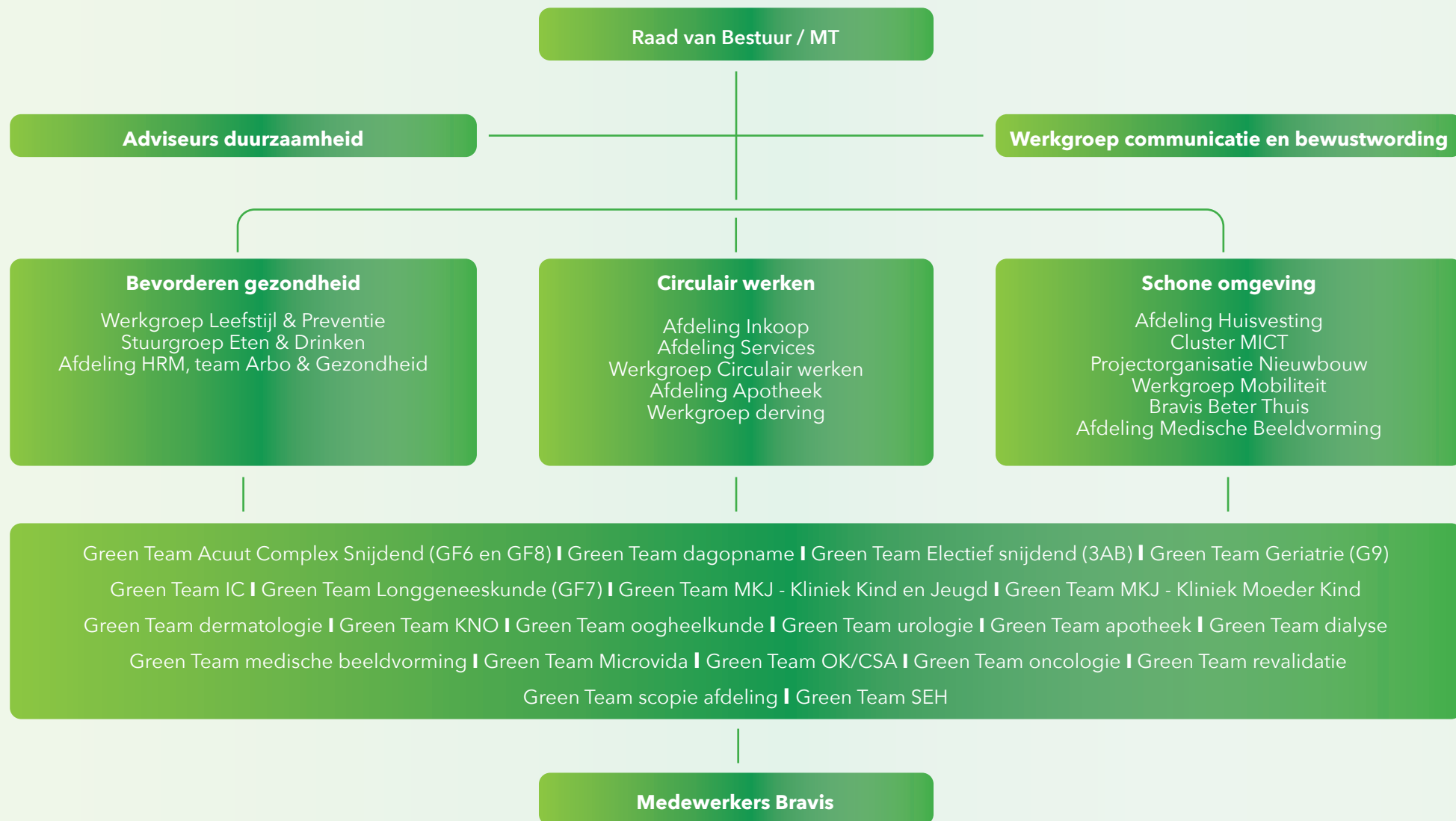
ORGANISATIE & BEWUSTWORDING

Projectorganisatie

Duurzaamheid doen we samen. Zo werken we aan bewustwording. De Week van de Duurzaamheid, Fiets naar je Werk Dag, niet printen week en De Groene Zorgavond zijn voorbeelden uit 2025. Initiatieven om te vergroenen pakken we op verschillende manieren op. Door een Green Team op de afdeling, in werk- of projectgroepen of met het MT. Zo hebben we in 2025 de eerste hand gelegd aan de fietsleaseregeling voor medewerkers.

Op dit moment beschikken we over het bronzen duurzaamheidskeurmerk van de Milieuthermometer Zorg. De audit-cyclus hiervan loopt van 2024 t/m 2026. We zien inmiddels dat steeds meer collega's duurzaamheid vanzelfsprekend gaan vinden in keuzes die zij maken. In 2025 hebben we dan ook samen de ambitie uitgesproken om toe te werken naar het zilveren duurzaamheidskeurmerk in 2027. In december is er een tweede adviseur duurzaamheid gestart om deze ontwikkeling mede mogelijk te maken.

BEVORDEREN GEZONDHEID

De meest duurzame vorm van zorg is zorg die niet geleverd hoeft te worden. We zetten in op het voorkomen van ziekte, het bevorderen van gezondheid en het creëren van een gezonde leefstijl. We richten ons niet alleen op de fysieke en mentale gezondheid van patiënten en medewerkers in het ziekenhuis, maar ook op de gezondheid in de thuissituatie en rondom de Bravis-locaties.

Preventie en leefstijl

Leefstijlloket

Een ongezonde leefstijl speelt een belangrijke rol bij het ontstaan van bijvoorbeeld hart- en vaatziekten, diabetes type II en verschillende vormen van kanker. Patiënten die aan de slag willen met hun leefstijl verwijzen we door naar het Leefstijlloket. In 2024 gold dit alleen voor patiënten van de afdelingen MDL en Interne Geneeskunde. In 2025 is dit uitgebreid naar patiënten van alle vakgroepen. Gemiddeld geven patiënten het leefstijlloket het cijfer 8,6.

Beter Gezond-programma

In 2025 zijn we gestart met het Beter Gezond-programma, ontwikkeld door Radboudumc, Maastricht UMC+ en Vereniging Arts en Leefstijl. We integreren op deze manier leefstijlzorg in alle zorgpaden van ons ziekenhuis. Het programma geeft zorgverleners praktische handvatten om leefstijl effectief bespreekbaar te maken en de patiënt eenvoudig te verwijzen. Patiënten kunnen op die manier zelf met hun leefstijl aan de slag. Voor meer multifactoriële problematiek kan de patiënt verwezen worden naar het leefstijlloket.

Leefstijl in de kliniek

In 2024 presenteerden we de nieuwe visie op eten en drinken: 'De kracht van gezond en lekker eten.' In 2025 zijn we een stap verder gegaan. Het assortiment voor patiënten die zijn opgenomen in ons ziekenhuis is nu ook vernieuwd. De helft van het aanbod van warme maaltijden voor patiënten is vegetarisch. Het assortiment is nog gezonder en draagt bij aan de behandeling en herstel van onze patiënten.

Patiënten liggen tijdens een opname veel in bed, waardoor ze spiermassa verliezen en conditioneel achteruitgaan. Binnen het project “Bravis Beweegziekenhuis” willen we met verschillende beweeginitiatieven bewegen meer integreren in de dagelijkse zorg. Op de afdeling cardiologie is gestart met een pilot. Het resultaat is dat patiënten in de ochtend en tijdens eetmomenten meer tijd uit bed doorbrengen. Tijdens bezoektijden zien we maar een klein verschil ten opzichte van de nulmeting. De werkwijze wordt verder geoptimaliseerd.

Rookvrij = ook vapevrij

Vapen, oftewel het gebruik van een e-sigaret, wordt vaak aangeboden als een onschuldig alternatief voor roken, maar dat is het niet. Bij vapen verdampen vloeistoffen die schadelijke stoffen bevatten en gezondheidsrisico's met zich meebrengen. Dit kan leiden tot irritatie van longen en luchtwegen, een verhoogde hartslag en bloeddruk en nicotineverslaving.

- In 2024 zijn artsen van het Bravis ziekenhuis daarom gestart met gastlessen ‘Vapen #jouwkeuze’ op middelbare scholen en hebben dit in 2025 doorgezet. Ook hebben we samen met de GGD West-Brabant een video gemaakt waarin we praten over vapen.

- De SEH heeft op 13 november deelgenomen aan de VAP-ED studie: In heel Nederland onderzochten SEH's die dag hoe vaak patiënten nicotineproducten gebruikten, zoals vapes, snus of sigaretten. We gaven ook een advies om te stoppen met roken en – als iemand dat wilde – een verwijzing naar hulp bij stoppen.
- We hebben online collega's en patiënten uitgedaagd mee te doen met Stoptober en bewust gemaakt van de risico's van roken en vapen tijdens Wereld-Niet-Roken-dag.
- Alle borden op onze terreinen zijn vervangen: Bravis is nu zichtbaar rook- én vapevrij.

Vitale medewerkers

Vitale medewerkers zijn het fundament van een gezonde organisatie. We vinden het belangrijk om een omgeving te creëren waarin werknemers fysiek, mentaal en sociaal fit, energiek, betrokken en veerkrachtig zijn. We richten ons hierbij op preventie, zelfleiderschap (eigen regie), een gezonde werk-privé balans, talentmanagement en scholings-/loopbaanontwikkeling, vitaal leiderschap, ergonomie en zingeving.

In 2025 hebben we het medewerkersonderzoek uitgevoerd. Afdelingen zijn zelf aan de slag gegaan met verbeterpunten. Op ziekenhuisniveau zijn er drie focuspunten bepaald:

- 1) Waardering en communicatie
- 2) Versterken van de regie van medewerkers op eigen ontwikkeling, duurzame inzet-baarheid en loopbaan
- 3) Versterken van leiderschap

Ook in 2025 hebben we een gezonde leefstijl gestimuleerd. Bijvoorbeeld door lunchwandelen, gezonde voeding, stoelmassages en gratis fruit in het bedrijfsrestaurant. Van het vitaliteitsportaal Bravis Samen Vitaal is veel gebruik gemaakt. Gemiddeld beoordeelden collega's deze ondersteuning met een ruime 8. Leidinggevenden zijn getraind op het gebied van verzuimmanagement en sociale veiligheid.

De uitvoering van de risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) is op alle afdelingen afgerond. Iedere afdeling beschikt over een up-to-date plan van aanpak. In 2025 is een start gemaakt met het herijken van het beleid fysieke belasting en de rol van ergocoaches.

De projectgroep Divers Bravis werkt sinds 2022 aan diversiteit, inclusiviteit en gelijkwaardigheid. Want we vinden het belangrijk dat iedereen zichzelf kan zijn en zich welkom voelt in ons ziekenhuis. In 2025 hebben we in het medewerkersonderzoek een aantal vragen gesteld hoe medewerkers dit ervaren. Medewerkers geven een 7.6 op de stelling: In mijn directe werkomgeving wordt iedereen gelijk en met respect behandeld, ongeacht achtergrond of persoonlijke kenmerken.

In 2025 hebben we op verschillende manieren gewerkt aan bewustwording: We deden mee met de Coming Out Week, trakteerden patiënten en medewerkers tijdens Eid-al-Fitr, hadden bijzondere ontmoetingen tijdens de Prokkelweek en organiseerden verschillende tentoonstellingen: De Club van Roosendaal en Intersekse. De aanhef in patiëntenbrieven is aangepast: geen heer/mevrouw meer. Daarnaast hebben we podcastafleveringen gemaakt. Benieuwd? Zoek op 'Divers Bravis' op uw favoriete podcastplatform.

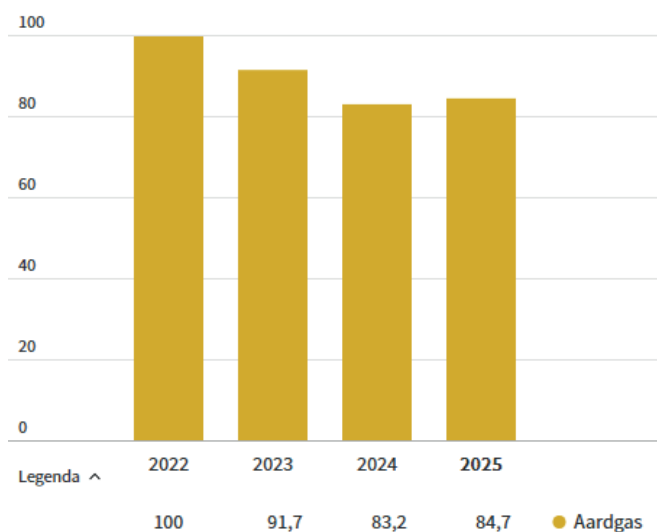
Plannen 2026

- Uitbreiden bewegen in kader Kliniek van de Toekomst
- Voorlichting over leefstijl uniformeren en optimaliseren
- Doorgaan met Beter Gezond
- Sociale veiligheid binnen onze organisatie als speerpunt
- Bij de (her)aanbesteding van het assortiment brood- en banket ligt de focus op minder suiker, volgens Gezonde zorg proef je en de Visie op eten en drinken
- Derving warme maaltijd beter borgen
- Percentage duurzame inkoop verder integreren in de bedrijfsvoering
- Nieuw eten en drinkenconcept voor patiënten in Bergen op Zoom

SCHONE OMGEVING

Als ziekenhuis dragen we bij aan de klimaatcrisis. Dit komt onder andere door de grote hoeveelheid energie die we nodig hebben. Daarnaast komt een deel van onze medicijnen in het water terecht. Ook het reizen van en naar het Bravis ziekenhuis zorgt voor uitstoot. Dit alles leidt tot schade aan milieu, leefomgeving en de gezondheid van mensen. Dat staat haaks op wat wij als ziekenhuis willen. Daarom werken we aan een schone omgeving: van onze hoofdlocaties in Bergen op Zoom en Roosendaal tot onze nieuwbouwprojecten.

Totaalbarometer
% t.o.v. 2022

Milieugrafiek gas Bravis 2022-2025 in %

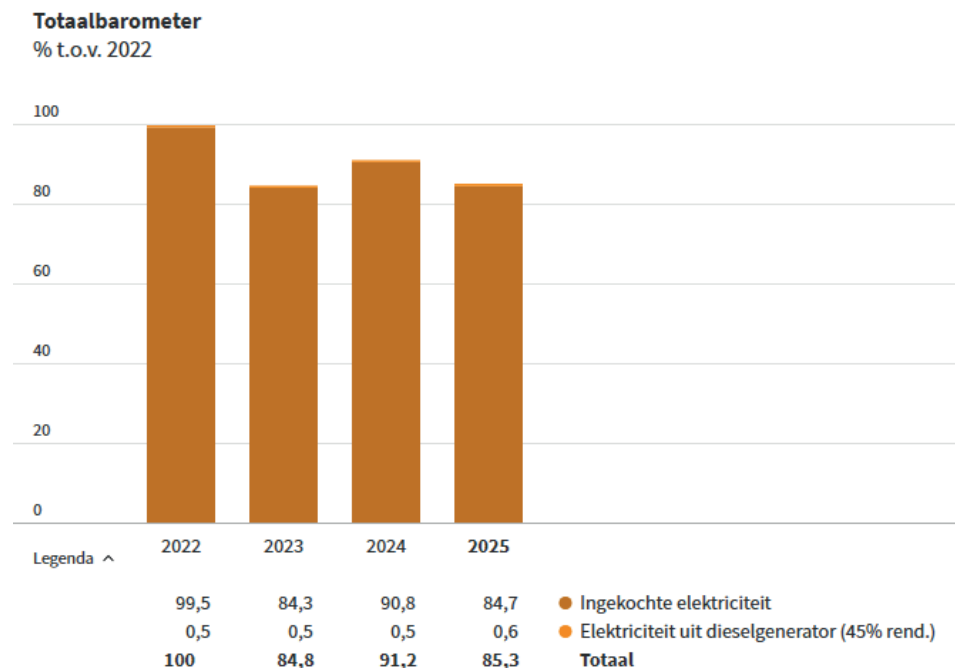
Gas

In 2025 is het gasgebruik van beide hoofdlocaties ten opzichte van 2024 met 1,7% gestegen naar 2.213.742 m3. Deze stijging is met name toe te schrijven aan de koude februarimaand, waarin de gemiddelde temperatuur ongeveer 4 graden lager lag dan in 2024. Daarnaast heeft het droge weer invloed gehad op het gasverbruik. Door de lage luchtvochtigheid is er in Bergen op Zoom extra gebruikgemaakt van luchtbevochtiging binnen het ziekenhuis. Dit heeft geleid tot een hoger gasverbruik.

Elektriciteit

In 2025 bedroeg het elektriciteitsverbruik van beide hoofdlocaties 14.763.894 kWh. Dit is een lichte daling van 0,8% ten opzichte van 14.877.378 kWh in 2024. Deze daling is toe te schrijven aan een combinatie van in 2024 doorgevoerde en verder geoptimaliseerde technische innovaties, het gebruik van energiezuinige apparatuur (bij vervanging wordt gekozen voor een energiezuiniger model) en het stimuleren van bewust energiegebruik onder medewerkers.

Milieugrafiek elektriciteit Bravis 2022-2025 in %

Bodem

Maandelijks voeren we een visuele controle uit van de opslag van gevaarlijke stoffen en de lekbakken van het noodstroomaggregaat en dieseltank, zodat bij een eventueel lek geen stoffen in de bodem komen. Dit wordt ook jaarlijks geïnspecteerd door een extern bedrijf, zodat we voldoen aan wetgeving.

Gevaarlijke stoffen

De opslagvoorziening voor gevaarlijke stoffen voldoet aan de regelgeving en wordt jaarlijks geïnspecteerd door een externe veiligheidsadviseur. Ook voeren we periodiek een visuele controle uit. Veiligheidsinformatie bladen zijn digitaal in te zien en fysiek aanwezig op de noodzakelijke locaties.

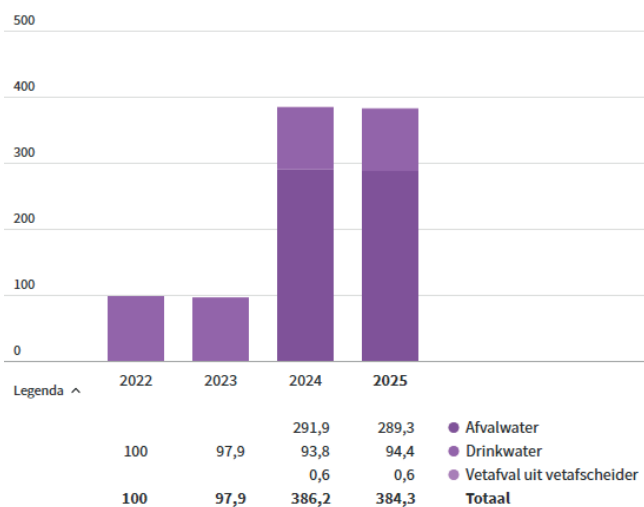

Water

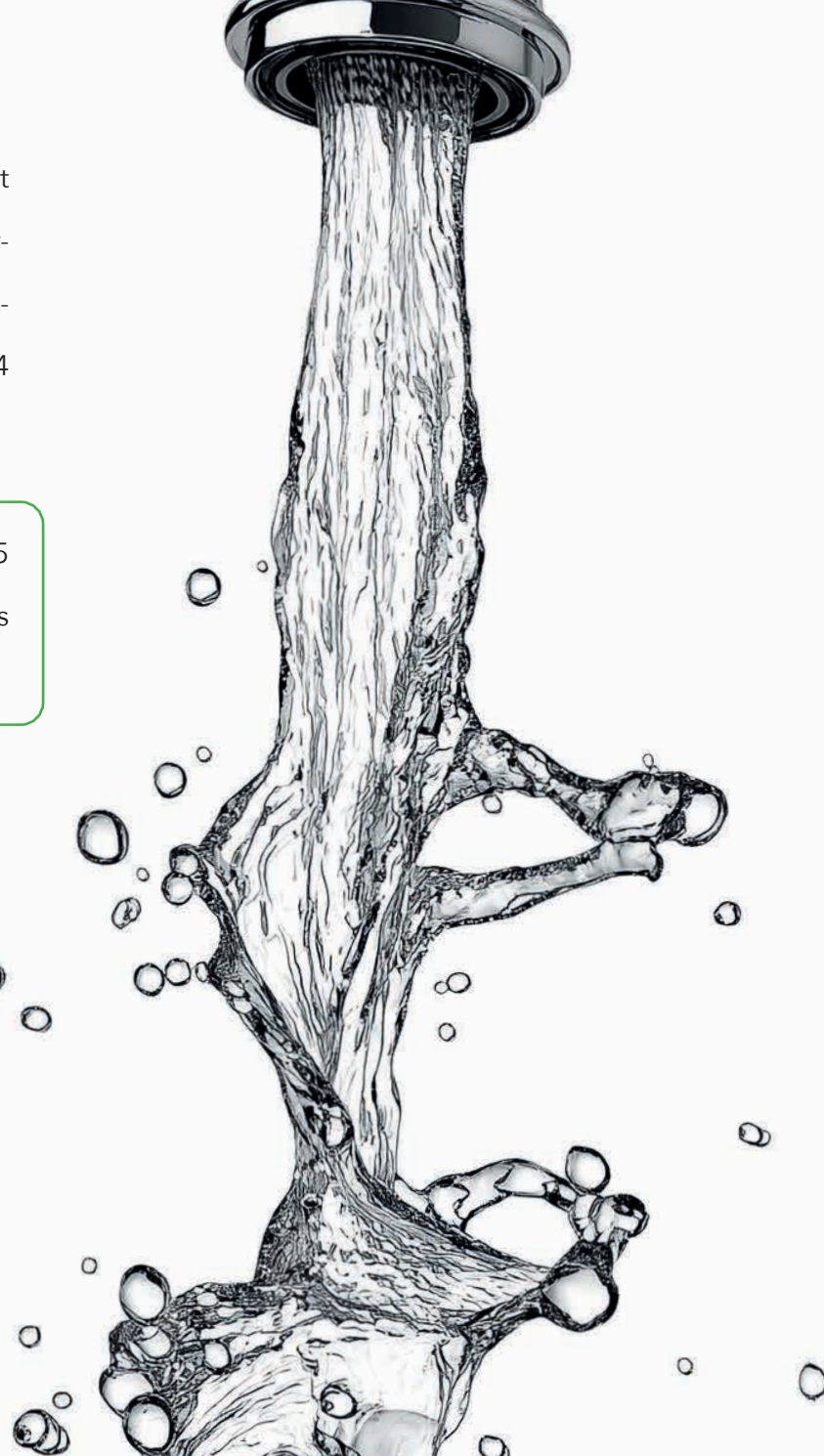
In 2025 verbruikte Bravis 75.243 m³ drinkwater op de hoofdlocaties. Daarmee bleef het totale verbruik vrijwel gelijk aan 2024 (74.719 m³). Op locatieniveau zien we lichte verschuivingen: Roosendaal kende een daling van 2,74%, terwijl Bergen op Zoom een stijging van 3,88% liet zien. De registratie van afvalwater in de Milieubarometer sinds 2024 zorgt voor een stijging in de milieugrafiek.

Dialysemachines gebruiken veel water tijdens het dialyseren van patiënten. Sinds 2025 gebruiken de machines fors minder water. Dit is mogelijk door de 'flow' van de machines lager te zetten. Hiermee besparen we ongeveer 300.000 liter water per jaar.

Totaalbarometer
% t.o.v. 2022

Milieugrafiek water Bravis 2022-2025 in %

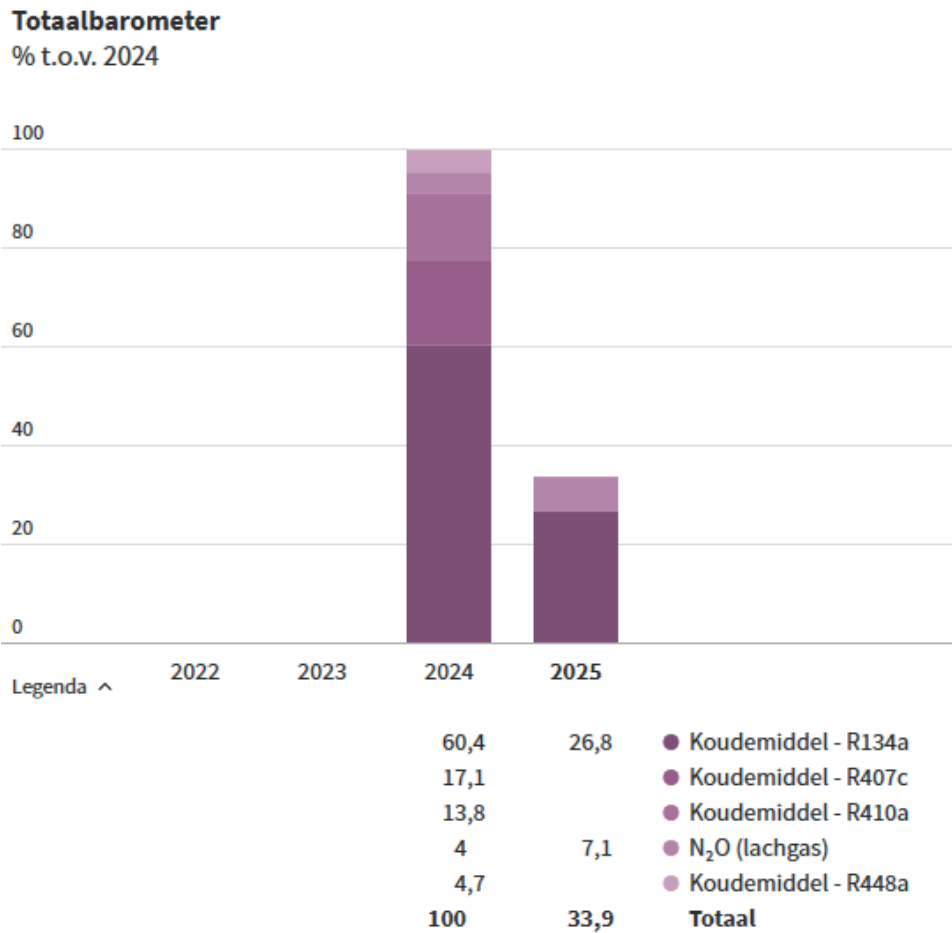

Vanaf 6 januari is de afdeling Medische Beeldvorming gestart met het uitdelen van speciale plaszakken. Poliklinische patiënten die een CT-scan ondergaan met contrastvloeistof krijgen na afloop van hun onderzoek 4 plaszakken mee naar huis om in te plassen. De plaszakken mogen vervolgens bij het restafval. De plaszakken zijn een eenvoudige manier om contrastmiddel uit het water te houden. Waterzuiveringsinstallaties kunnen dit contrastmiddel niet volledig verwijderen. Daardoor komt het in het oppervlaktewater terecht en uiteindelijk ook in ons drinkwater. Het inzetten van plaszakken is een eenvoudige manier om dit te voorkomen.

Lucht

Sinds 2024 registreren we de emissies naar de lucht van koudemiddelen en narcosegassen van beide hoofdlocaties in de Milieubarometer.

Milieugrafiek koudemiddelen en narcosegassen Bravis 2024-2025 in %

Koudemiddelen

De emissies van koudemiddelen zijn met 33 kg in 2025 fors lager dan in 2024. Deze daling is mede te danken aan het uitgevoerde onderhoud en de aandacht voor het tijdig signaleren van lekkages, al blijft er een zekere mate van toeval: het ene jaar zijn er minder lekkages dan het andere.

Narcosegassen

Binnen Bravis is in 2025 alleen het gebruik van lachgas als narcosegas geregistreerd in de milieubarometer. Dit wordt toegepast bij behandelingen op de kinderdagopname. Op het operatiecomplex wordt Sevofluraan gebruikt als narcosegas. Op beide hoofdlocaties wordt dit gas volledig opgevangen met behulp van anesthesiegas-afvangtechnologie. Omdat er geen emissies naar de lucht plaatsvinden, wordt het gebruik van Sevofluraan niet geregistreerd als emissie in de milieubarometer.

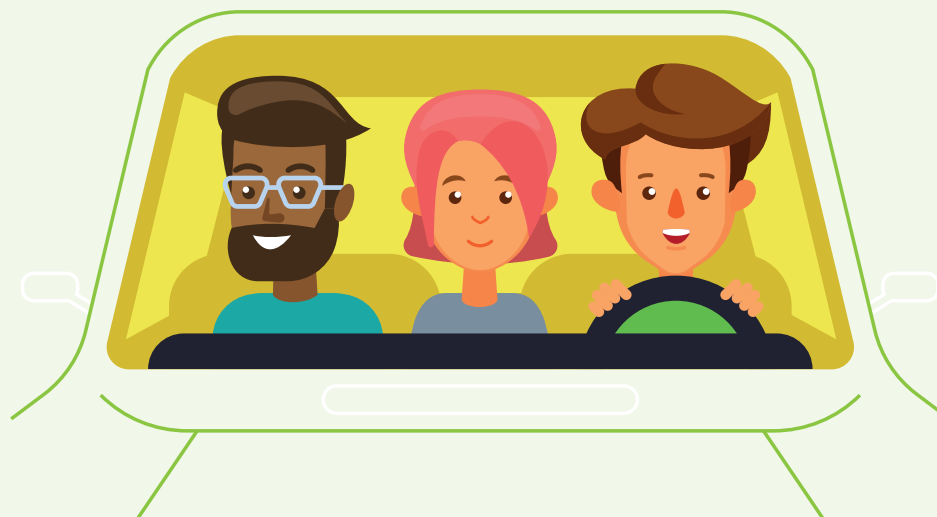
Nieuwbouw

In 2025 heeft Bravis het technisch ontwerp voor het nieuwe ziekenhuis afgerond. In het ontwerp is continue aandacht geweest voor duurzaamheid. Zo wordt het nieuwe ziekenhuis gasloos, er komen zonnepanelen op de daken en de daken worden grotendeels groen. Ook in de keuze van het materiaal is duurzaamheid steeds een afweging geweest. En we hebben afspraken gemaakt over hergebruik van materialen in de bouw-fase. Denk aan gebruikte gipsplaten voor de wanden.

Na het afronden van het ontwerp zijn we gestart met de aanbesteding voor de bouw. Duurzaamheid is in deze uitvraag een criterium. Aannemers moeten aangeven welke kansen zij, naast wat er al in het ontwerp is opgenomen, zien om duurzaamheid naar een nog hoger niveau te tillen. Zowel tijdens de bouw als tijdens de gebruiksfase. In het eerste kwartaal van 2026 verwachten we de inschrijvingen van de aannemers en de gunningsbeslissing bekend te maken.

Reizen

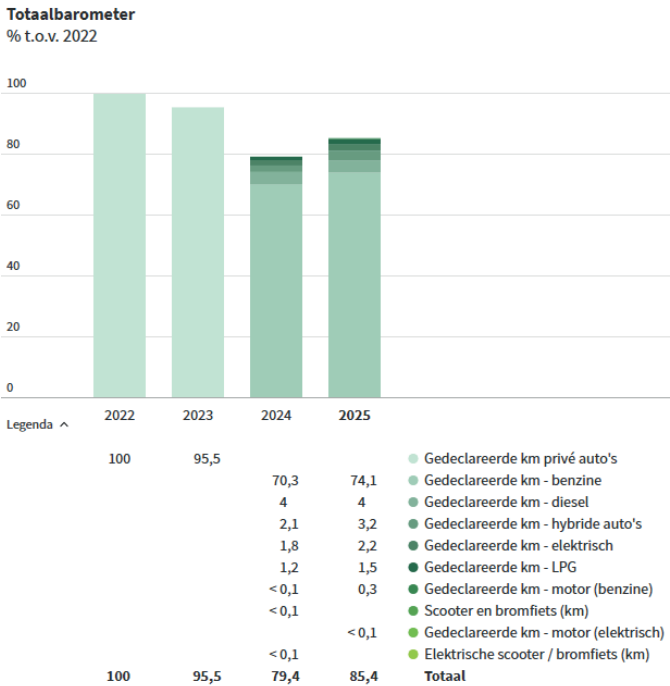
De afgelopen jaren heeft Bravis grote stappen gezet in het verduurzamen van mobiliteit. Met de maatregelen die in 2024 en 2025 zijn ingevoerd, is de basis inmiddels goed op orde. Zo zijn de fietsenstallingen voor medewerkers verbeterd en is een fietsleaseregeling voorbereid. In 2025 organiseerden we bovendien de eerste carpooldagen: om medewerkers te stimuleren samen te reizen en zo het aantal autokilometers verder terug te dringen. Bij 22% van de deelnemers leidde dit in de eerste weken al tot een carpoolafpraak. Ook de informatie over reizen naar Bravis is verbeterd, zowel voor (nieuwe) medewerkers als voor patiënten/bezoekers.

Woonwerkverkeer

In 2025 reisden medewerkers van Bravis totaal 14.130.646 woon-werkkilometers. Dat is een afname van 6,1% van het aantal woon-werkkilometers ten opzichte van 2024. Dit is deels het gevolg van een andere manier van registreren.

De milieugrafiek over 2025 laat een daling zien ten opzichte van 2024. In 2022 en 2023 gebruikten we nog landelijke gemiddeldes van het CBS.

Milieugrafiek woon-werkverkeer Bravis 2022-2025 in %

Zakelijk verkeer

In 2025 reisden medewerkers van Bravis totaal 830.851 zakelijke kilometers. Dat is een stijging van 10% van het totale aantal zakelijke kilometers ten opzichte van 2024. Dit is het gevolg van een andere manier van registreren: de studiekilometers zijn dit jaar voor het eerst hierin meegenomen. De OV-kilometers en kilometers van vier elektrische lease-auto's voor personenvervoer zijn hierin niet meegenomen.

We reizen samen heel wat kilometers per jaar. Om dit te vergroenen, hebben we in 2025 medewerkers gestimuleerd vaker de fiets te pakken. Daarbij horen ook goede voorzieningen. Vier van de vijf personeelsfietsenstallingen zijn voorzien van een automatische deur en fietsenrekken waar fietsen goed aan vastgezet kunnen worden. Medewerkers kunnen twee keer per jaar kosteloos hun fiets laten controleren op 15 punten, zodat zij veilig op weg kunnen gaan. En voor ritjes kunnen zij ook een elektrische dienstfiets pakken: deze fiets is te reserveren en op slot te zetten met een app. Geen sleutelbeheer: wel zo makkelijk dus!

Totaalbarometer
% t.o.v. 2022

Milieugrafiek zakelijk verkeer Bravis 2022-2025 in %
(exclusief OV en lease-auto's)

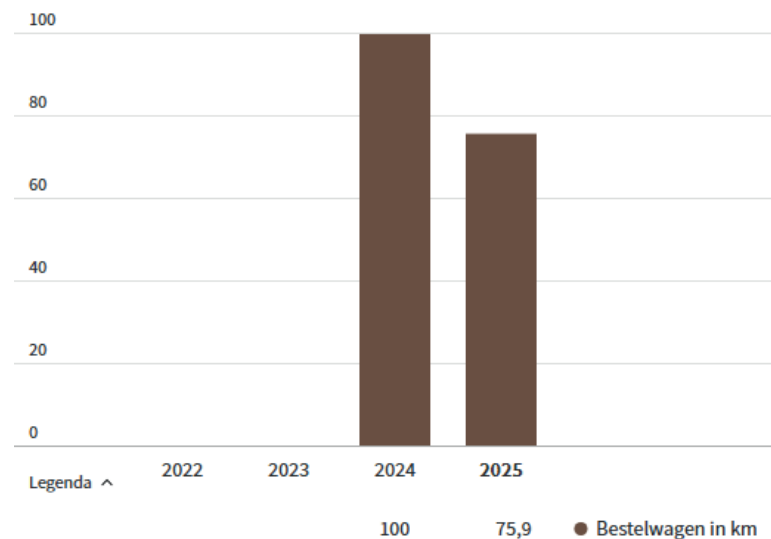
Goederenvervoer

Voor het vervoer van goederen maakte Bravis in 2025 gebruik van twee dieselwagens. Samen reden deze voertuigen 82.000 kilometer: een daling van 24,1% ten opzichte van 2024.

De wagens verzorgen het transport tussen beide hoofdlocaties, de buitenlocaties, gelieerde laboratoria én de distributie van apotheekgoederen naar verpleeg- en verzorgingshuizen in de regio.

De afname van het totaal aantal kilometers in 2025 wordt voornamelijk verklaard door het terugbrengen van het aantal afgiftepunten bij verpleeg- en verzorgingshuizen. Hierdoor waren minder ritten nodig en kon het goederenvervoer efficiënter worden georganiseerd.

Totaalbarometer
% t.o.v. 2024

Milieugrafiek goederenvervoer Bravis 2024-2025 in %

Op beide ziekenhuislocaties nam het gebruik van de laadpalen flink toe: +6,6% ten opzichte van 2024. De stijgende laadvraag laat zien dat steeds meer medewerkers, patiënten en bezoekers kiezen voor elektrisch vervoer.

Patiënten

De regio van het Bravis ziekenhuis loopt voorop in samenwerken. Veel zorg kan namelijk ook thuis. Dit doen we in samenwerking met andere zorgorganisaties. Voor de patiënt geeft dit gemak, eigen regie en het helpt in het beperken van reisbewegingen.

- Meer dan 750 patiënten ontvingen complexere zorg thuis door hiervoor geschoolde verpleegkundigen van Groenhuysen, tanteLouise en TWB. Denk aan bloedtransfusies, antibiotica of botversterkers via infuus.
- Meer dan 3.600 keer hebben patiënten oncologische zorg thuis ontvangen door verpleegkundigen van Bloezem.
- Meer dan 500 patiënten leerden van een instructieverpleegkundige hoe zij zelf handelingen konden uitvoeren: stomazorg, injecteren, katheterzorg en sondevoeding. Hierdoor hebben patiënten meer vertrouwen en zelfstandigheid en is thuiszorg minder vaak nodig.
- Ruim 6.500 patiënten hebben de afgelopen jaren gebruik gemaakt van metingen en vragenlijsten via de thuismeten-app. Op 7 januari 2026 waren er 2.714 actieve gebruikers. De app is inmiddels ingericht voor 17 verschillende doelgroepen.

- Zorg dichterbij huis. Patiënten kunnen terecht in onze Bravispunten voor functie-onderzoeken, bloed prikken, oogfoto's en op sommige locaties voor echo's en dialyse. In de polikliniek Etten-Leur waren meer dan 25.000 afspraken.
- In het laatste kwartaal van 2025 vroegen huisartsen 1.500 keer een zogenoemd 'meedenkadvies' aan medisch specialisten.
- 60% van de vragenlijsten voor patiënten zijn digitaal. Alle vragen die momenteel beschikbaar zijn in MijnBravis worden digitaal via MijnBravis uitgezet.
- Patiënten kunnen steeds meer afspraken zelf inplannen. Dit zorgt voor efficiëntere reisbewegingen.

Kijktip: Benieuwd hoe patiënten zelfzorg ervaren? Bekijk deze video.

Patiënten en zorg-organisaties tevreden over eerste maanden zelfzorg

Plannen 2026

- Leasefietsregeling voor medewerkers
- Nieuw mobiliteitsbeleid
- Bij steeds meer poli's kunnen nieuwe patiënten zelf hun afspraak inplannen.
- 80% van de vragenlijsten voor patiënten zijn digitaal beschikbaar.
- Introductie zereau-filter op IC Bergen op Zoom, een innovatief systeem om medicijnresten te verwijderen uit urine van patiënten.
- Deelname aan landelijk project 'Samen de zorg vergroenen'.
- Implementatie geneesmiddelendistributiemachine.

CIRCULAIR GEBRUIK MATERIALEN

Met het verlenen van zorg verbruiken we veel materialen. Dit heeft ook invloed op het milieu. Circulair werken gaat om het verantwoord omgaan met grondstoffen. Dit kan op verschillende manieren:

- Door afval te verminderen: refuse, rethink en reduce.
- Door primaire grondstoffen te vervangen
- Door de levensduur te verlengen. Re-use, repair, refurbish, remanufacture en repurpose.
- Door de grondstoffen en materialen te verwerken tot grondstoffen van hoge kwaliteit: recycle en recover.

Afval voorkomen en scheiden

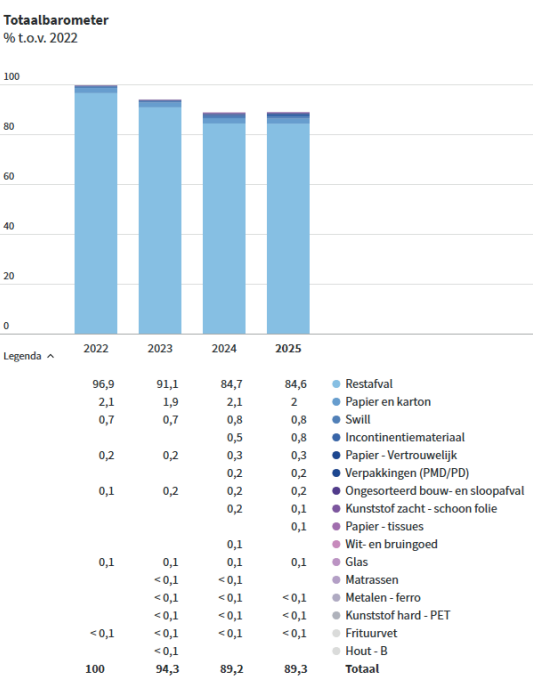
Bedrijfsafval

In 2025 produceerde Bravis op beide hoofdlocaties 762,4 ton bedrijfsafval. Dit is een beperkte afname van 0,1% ten opzichte van 2024.

In 2025 daalde het totale gewicht aan restafval op beide hoofdlocaties met 0,06% ten opzichte van 2024. De totale productie van restafval was 492,8 ton. Het restafval van de hoofdlocaties (inclusief buitenlocaties) is gedaald met 18,1% ten opzichte van referentiejaar 2018. Waar we voorgaande jaren ons aandeel restafval wisten te verkleinen, heeft deze dalende trend zich in tegenstelling tot onze verwachting, in 2025 niet doorgezet. Het verminderen van afval zal daarom in 2026 een van onze prioriteiten zijn.

Het percentage afvalscheiding bleef met 39,9% over 2025 min of meer gelijk aan 2024 (39,8%).

Met het ondertekenen van de Green Deal duurzame zorg hebben we afgesproken het restafval met 25% te verminderen in 2026. Om inzicht te krijgen hoeveel recyclebaar afval er nog in ons restafval zit, hebben we begin 2025 een groot restafvalonderzoek uitgevoerd. Al het afval van één dag is geanalyseerd per afdeling. Hieruit blijkt dat 78,1% daadwerkelijk restafval is. Het overige afval bestaat uit afval dat we via andere afvalstromen kunnen afvoeren. De grootste afvalsoort is GFT met 8,1%, maar ook tissuepapier en incontinentiemateriaal scoren met ruim 3% hoog.

Milieugrafiek bedrijfsafval
Bravis 2022-2025 in %

Gewicht bedrijfsafval Bravis
2025 in ton

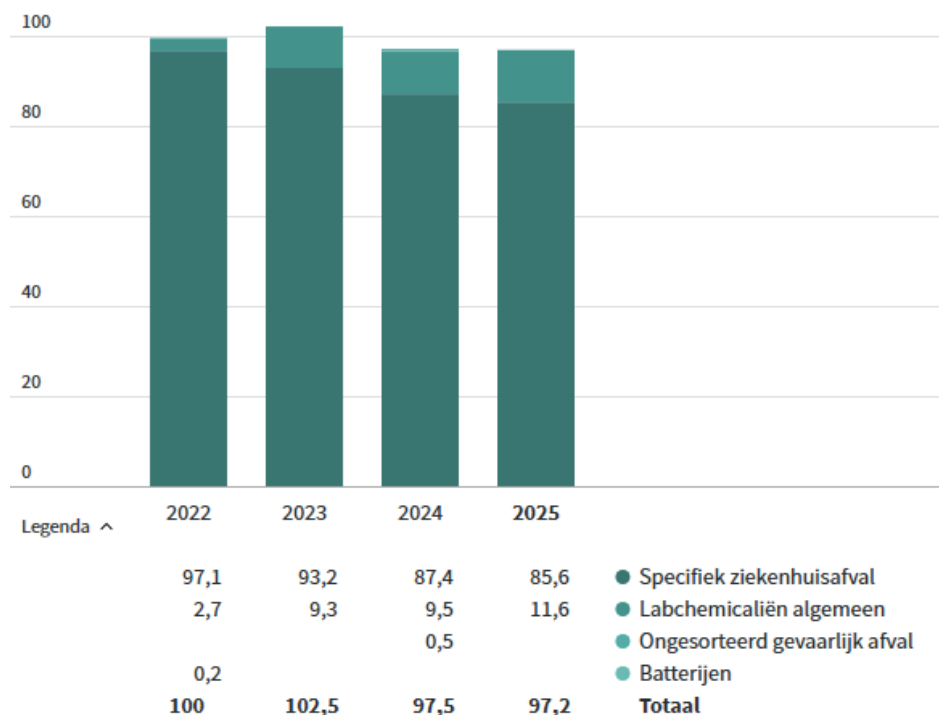
Gevaarlijk afval

In 2025 produceerde Bravis 93.600 kilogram gevaarlijk afval. Het specifiek ziekenhuisafval nam opnieuw af en bedroeg 82.500 kilogram over 2025. Een toename van vloeibare labchemicaliën in 2025 zorgde voor een beperkte daling van de milieugrafiek.

Het Green Team OK zoekt voortdurend naar maatregelen die echt impact maken. Volgens onze interne metingen is ongeveer 25% tot 30% van het totale ziekenhuisafval afkomstig van de OK. In 2025 plaatsten ze 10 Stryker Neptune's. Dit is een gesloten, herbruikbaar afzuigsysteem dat bloed, spoelvloeistoffen en rook op een veilige manier opvangt, filtert en direct afvoert via het riool. Dit alles zonder het gebruik van plastic wegwerpzuigzakken. Deze wegwerpzakken worden normaal in zogenoemde Wiva-vaten weggegooid. Wiva-vaten zijn lekvrije, volledig afsluitbare kunststof containers bedoeld voor specifiek ziekenhuisafval. De vaten worden gevuld en vervolgens volledig verbrand. Dankzij deze innovatie hebben we ruim 500 wiva-vaten bespaard sinds de nieuwe werkwijze in april.

Totaalbarometer
% t.o.v. 2022

Milieugrafiek gevaarlijk afval Bravis 2022-2025 in %

Minder verspillingen

Patiënten die gebruik maken van nachtdialyse, gebruiken de dekens voortaan drie nachten in plaats van één. Hiermee besparen we waskosten. De tassen waar we de dekens in bewaren zijn gemaakt van gebruikte blue wrap (wegwerpsterilisatiedoeken).

De SEH dekt de brancards niet meer standaard op. Patiënten die binnenkomen met de ambulance, liggen namelijk al op een laken. Hiermee besparen we op jaarbasis naar schatting 6.000 lakens aan wasgoed.

Het cluster MICT heeft afgeschreven hardware aangeboden aan een gecertificeerde opkoper voor hergebruik en recycling. Medische apparatuur die niet meer gebruikt wordt is een aantal keer aangeboden via een veiling, zodat onderdelen kunnen worden hergebruikt of gerecycled. Bij de aanschaf van nieuwe apparatuur is energieverbruik een belangrijk punt van aandacht.

In 2025 stapten in Bravis verschillende afdelingen over naar herbruikbare medische hulpmiddelen zoals pincetten op polikliniek urologie, partussets bij het Moeder en Kind Centrum en minisetjes bij het Derma-Team. In 2026 blijven we deze overstap actief stimuleren. Op het operatiecomplex maken bezoekers sinds 2025 gebruik van een wasbaar OK-pak in afwijkende kleur. Hierdoor zijn geen wegwerp bezoekersoveralls meer nodig.

“Zonde van die koptelefoons in de vuilnisbak!”, aldus het Green Team van verpleegafdeling 3ab in Roosendaal. Patiënten krijgen bij opname een koptelefoon, maar deze belanden bij ontslag vaak in vuilnisbak. Dankzij het Green Team 3ab worden patiënten gevraagd om voortaan hun eigen koptelefoon vanuit huis mee naar het Bravis te nemen. Dat is ook zo opgenomen in de folder die patiënten vóór hun opname krijgen.

Plannen 2026

- Plan duurzame grondstoffen inclusief verbetermaatregelen
- Verminderen van GFT-afval
- Scheiden afval in openbare ruimten
- Herhalen van een restafvalanalyse
- Meer herbruikbare instrumenten
- Deelname aan landelijk project 'Samen de zorg vergroenen'
- Verdere daling van de voedselverspilling van de warme maaltijden

Heb je nog vragen? Of wil je meer weten?

Ga naar bravis.nl/duurzame-zorg of mail naar duurzaam@bravis.nl